

Děti zaslíbení (Ř 9)

Základní verš

„Smilovává se tedy, nad kým chce, a koho chce, činí zatvrzelým.“ (Ř 9,18)

„Nebot' je psáno: ‚Jákoba jsem si zamiloval, ale Ezaua jsem odmítl.‘ Mojžíšovi řekl: ‚Smiluji se, nad kým se smiluji, a slituji se, nad kým se slituji.‘“ (Ř 9,13.15)

O čem Pavel mluví v těchto verších? Kam se ztratila svobodná vůle člověka, která dává smysl všemu, čemu věříme? Nemáme snad právo rozhodnout se pro Boha, nebo jej odmítnout? Mají nám snad tyto verše říci, že někteří lidé byli vyvoleni k záchraně, ale jiní budou zatraceni, bez ohledu na jejich osobní rozhodnutí?

Odpovědi na tyto otázky najdeme jako obvykle v širším kontextu Pavlových myšlenek. V této části dopisu se Pavel snaží poukázat na Boží právo určit, kdo bude patřit mezi ty, kteří budou „povoláni“. Bůh sám nese hlavní odpovědnost nejen za záchranu světa, ale i za zvěstování evangelia. Proč by si tedy nemohl vybrat své spolupracovníky? Pokud tím nikomu nebrání v možnosti být spasen, není jeho jednání v rozporu s principem svobodné vůle. Nepopírá to ani velkou pravdu o tom, že Kristus zemřel za všechny lidi a touží, aby byl každý zachráněn.

Pokud budeme 9. kapitolu Listu Římanům vnímat tak, že se nezabývá osobním spasením těch, o kterých mluví, ale jejich povoláním k určitému úkolu, pak zjistíme, že Pavlova slova problematická nejsou.

Budování společenství

- ▶ *Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?*
- ▶ *Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.*

Pavlova touha (Ř 9,1–12)

¹Mluvím pravdu v Kristu, nelžu, a dosvědčuje mi to mé svědomí v Duchu svatém, ²že mám velký zármutek a neustálou bolest ve svém srdci. ³Přál bych si sám být proklet a odloučen od Krista Ježíše za své bratry, za lid, z něhož pocházím. ⁴Jsou to Izraelci, jim patří synovství i sláva i smlouvy s Bohem, jim je svěřen zákon i bohoslužba i zaslíbení, ⁵jejich jsou praotcové, z nich rodem pochází Kristus. Bůh, který je nade všemi, bud' pochválen na věky, amen.

⁶Ne že by slovo Boží selhalo. Vždyť ne všichni, kteří jsou z Izraele, jsou Izrael, ⁷ani nejsou všichni dětmi Abrahamovými jen proto, že jsou jeho potomci, nýbrž „z Izáka bude povoláno tvé potomstvo“, to jest: ⁸dětmi Božími nejsou tělesné děti, nýbrž za potomky se považují děti zaslíbené. ⁹Slovo zaslíbení zní takto: „V určený čas přijdu, a Sára bude mít syna.“ ¹⁰A nejen to: také Rebeka měla obě děti z téhož muže, z našeho praotce Izáka; ¹¹ještě se jí nenarodily a nemohly učinit nic dobrého ani zlého. Aby však zůstalo v platnosti Boží vyvolení, o kterém bylo předem rozhodnuto ¹²a které nezávisí na skutcích, nýbrž na tom, kdo povolává, bylo jí hned řečeno, že starší bude sloužit mladšímu. (Ř 9,1–12)

Osobní studium

Bůh chtěl mít na zemi své „misionáře“, posly, kteří přinesou světlo evangelia do temnoty pohanství. Vyvolil proto izraelský národ a dal se mu poznat. Izraelci se měli stát příkladem, který by k Bohu přitahoval i ostatní národy. Měli okolnímu světu představovat Boží charakter. Náznorná naučení obětní služby měla i ostatním národům poukazovat na Mesiáše, který je touží zachránit. Poselství o Bohu mělo překročit hranice Izraele a postupně naplnit tento svět.

Co Pavel v úvodním textu odhaluje o Izraelcích a co říká o Bohu? Proč je Pavlovo srdce naplněné bolestí? Jak rozumíš Boží svrchovanosti rozhodnout se, koho si vybere za svého spolupracovníka? Proč jsou slova o Božím vyvolení tak často nesprávně chápána?

V 9. kapitole Listu Římanům se Pavel snaží ukázat, že si nemáme myslet, že Boží plány a zaslíbení selhaly. Stále jsou tu lidé, s nimiž chce Bůh spolupracovat. Tento způsob práce s věrným zbytkem Pavel ilustruje příklady ze židovských dějin. Ukazuje, že Bůh si vždy vybíral své spolupracovníky: (1) Bůh neuzavřel smlouvu se všemi Abrahamovými potomky, ale vyvolil potomstvo Izáka. (2) Nevyvolil si ani všechny Izákovy potomky, ale jen Jákobův rod.

Je důležité všimnout si, že ani správný genetický (ani žádný jiný) původ ještě sám o sobě nezaručuje spasení. Můžeme patřit do správné rodiny nebo do správné církve, a přesto být zatraceni. Rozhodující je totiž víra, která se projevuje v lásce. Jen tak se dá poznat, kdo opravdu patří mezi „dětí zaslíbené“ (Ř 9,8).

Aplikace

„Vždyť ne všichni, kteří jsou z Izraele, jsou Izrael...“ (Ř 9,6). Jaké poselství má tento text pro nás křesťany (a zvláště adventisty), když v určitém smyslu vnímáme podobné poslání, jaké Bůh kdysi svěřil Izraelcům? Co rozhoduje o tom, zda jsi, anebo nejsi křesťan?

Boží vyvolení (Ř 9,12–16)

¹²[Boží vyvolení] nezávisí na skutcích, nýbrž na tom, kdo povolává... ¹³Neboť je psáno: „Jákoab jsem si zamiloval, ale Ezaua jsem odmítl.“ ¹⁴Co tedy řekneme? Je Bůh nespravedlivý? Naprosto ne! ¹⁵Mojžíšovi řekl: „Smiluj se, nad kým se smiluji, a slituji se, nad kým se slituji.“ ¹⁶Nezáleží tedy na tom, kdo chce, ani na tom, kdo se namáhá, ale na Bohu, který se smilovává. (Ř 9,12–16)

Osobní studium

Jak jsme řekli v úvodu, devátou kapitolu Listu Římanům správně pochopíme, když si uvědomíme, že Pavel zde neřeší otázku spasení jednotlivce. Mluví o konkrétních úkolech, ke kterým Bůh povolává konkrétní lidi. Bůh chtěl, aby se Jákob stal zakladatelem rodu Božích spolupracovníků při šíření evangelia do celého světa. Z této pasáže nevyplývá, že by Ezau nemohl být spasen. Bůh ho chtěl zachránit stejně jako kohokoli jiného.

Přečti si text Ř 9,12–16. Jak rozumíš těmto slovům v kontextu toho, co jsme dosud v Listu Římanům studovali? Vyjádři tyto verše vlastními slovy.

Pavel v textu nemluví o spasení (nebo nespasení) jednotlivců. Vždyť Bůh nabízí svou milost každému a chce, „aby všichni lidé došli spásy“ (1Tm 2,4). „Ukázala se Boží milost, která přináší spásu všem lidem“ (Tt 2,11). Bůh si však může vybrat jednotlivce i celé národy, které sehraji v jeho plánu určitou roli. I kdyby Ezau chtěl, nemohl se stát praotcem Mesiáše nebo vyvoleného národa. Žádné Boží rozhodnutí ani prohlášení však nikdy nebránilo Ezauovi v přístupu ke spasení.

Dary Boží milosti jsou prostřednictvím Krista k dispozici všem. My všichni jsme byli vyvoleni, abychom byli zachráněni, ne zatraceni (viz Ef 1,4,5; 2Pt 1,10). Pokud se zaslíbení věčného života v našem případě nestane realitou, bude to proto, že jsme se tak rozhodli my, ne Bůh. Ježíš zemřel za každého člověka. Bůh ve svém slově představil klíčovou podmínku, na jejímž základě je každý člověk vyvolen pro věčný život. Je to víra v Ježíše Krista, která vede ospravedlněného hříšníka k novému životu poslušnosti.

Aplikace

V Kristu jsi byl ještě před stvořením světa vyvolen pro věčný život. Toto povolání a vyvolení jsi díky Ježíši dostal jako dar. Co prožíváš, když uvažuješ o této nesmírné přednosti a naději? Ve srovnání s tímto zaslíbením ztrácejí všechny nabídky světa svou hodnotu! Bylo by tragické, kdybys dovolil, aby tě hřích o tuto přednost připravil.

Tajemství Božích záměrů (Ř 9,17–24)

¹⁷Písmo přece říká faraónovi: „Vyzdvihl jsem tě, abych na tobě ukázal svou moc a aby mé jméno bylo rozhlášeno po celé zemi.“¹⁸Smilovává se tedy, nad kým chce, a koho chce, činí zatvřelým.¹⁹Snad mi řekneš: „Proč nás tedy Bůh ještě kárá? Může se vůbec někdo vzepřít jeho vůli?“²⁰Člověče, co vlastně jsi, že odmlouváš Bohu? Řekne snad výtvar svému tvůrci: „Proč jsi mě udělal takto?“²¹Nemá snad hrnčíř hlínu ve své moci, aby z téže hroudy udělal jednu nádobu ke vznešeným účelům a druhou ke všedním?²²Jestliže Bůh chtěl ukázat svůj hněv a zjevit svou moc, a proto s velkou shovívavostí snášel ty, kdo propadli jeho hněvu a byli určení k záhubě,²³stejně chtěl ukázat bohatství své slávy na těch, nad nimiž se smiloval a které připravil k slávě – ²⁴na nás, které povolal nejen ze židů, ale i z pohanských národů. (Ř 9,17–24)

Osobní studium

Jak bys vlastními slovy vyjádřil hlavní myšlenku této části Listu Římanům? Jak rozumíš tomu, že Bůh se nad někým smiluje, a jiného zatvrdí?

Boží zásah proti Egyptu v době exodu byl součástí Božího plánu záchrany celého lidstva. Egyptané i ostatní národy měli pochopit, že jedině Hospodin je pravý Bůh. Bylo to pozvání pro lidi ze všech národů, aby se přestali spoléhat na své bohy a začali uctívat toho jediného a pravého.

Z biblické zprávy je jasné, že postavit se proti Bohu bylo faraónovým vlastním rozhodnutím. Opakovaně čteme, že faraón sám zatvrdil své srdce. Takový vliv na něj mělo Boží jednání. Až od šesté rány čteme, že Hospodin zatvrdil srdce faraóna. Bůh tedy jen potvrdil to, pro co se faraón opakovaně rozhodl. Faraónovo srdce se zatvrdilo vůči výzvě propustit Izraelce, nikoli vůči výzvě přijmout osobní spasení. Kristus zemřel za faraóna stejně jako za Mojžíše, Árona a ostatní Izraelce.

Problém je v tom, že jako hříšné lidské bytosti máme velmi zúžený pohled na svět a Boží činy v něm. Jak si můžeme myslet, že zcela pochopíme působení a jednání Boha, kterého nevidíme? Vždyť nerozumíme ani tomu, na co se každý den díváme kolem sebe – například v přírodě... Dějiny dokazují, že lidé často až po staletích začali chápat věci, které pro ně byly dosud záhadou.

Aplikace

Je pravda, že ne vždy rozumíme Božímu jednání. Díky Ježíši však můžeme vědět alespoň to, jaký Bůh ve skutečnosti je a jaké jsou jeho záměry s námi. Vše, co Bůh dělá, je motivováno láskou k jeho stvoření (J 14,9). Jak ti toto vědomí pomáhá důvěřovat Bohu i ve chvílích, kdy dobře nerozumíš jeho způsobu jednání nebo se ti zdá dokonce nespravedlivé či neférové?

Vy jste můj lid (Ř 9,25–29)

²⁵ Jak je psáno u Ozeáše: „Lid, který není můj, povolám za svůj lid a Nemilovanou nazvu Milovanou, ²⁶ a kde bylo řečeno: Vy nejste můj lid, tam budou nazváni syny Boha živého.“ ²⁷ A Izaiáš prohlašuje o Izraeli: „Kdyby bylo synů Izraele jako písku v moři, jen zbytek bude zachráněn, ²⁸ neboť Hospodin vykoná svůj soud na zemi rychle a úplně.“ ²⁹ A jak to Izaiáš předpověděl: „Kdyby nám Hospodin zástupů nenechal aspoň símě, bylo by to s námi jako se Sodomou, Gomoře bychom byli podobni.“ (Ř 9,25–29)

Osobní studium

Pavel cituje ve verši 25. text z Oz 2,25 a ve verši 26. zase Oz 2,1. Pozadí tvoří příběh, který můžeme nazvat i hraným podobenstvím. Bůh přikázal Ozeášovi, aby si vzal za ženu prostitutku (Oz 1,2). Vztah proroka k jeho ženě měl ilustrovat Boží vztah k Izraeli, který mu byl nevěrný a chodil za cizími bohy. Děti z tohoto manželství dostaly jména, která vyjadřovala Boží odmítnutí a trest nad bezbožným Izraelem. Nejmladší syn se jmenoval Lóami, což znamená „Nejste lid můj“ (Oz 1,9).

Přesto Ozeáš předpovídá, že po trestech přijde den, kdy Bůh obnoví svou přízeň vůči tomuto lidu, zbaví ho falešných bohů a uzavře s ním smlouvu (viz Oz 2,11–19). Pak se ti, kdo byli nazýváni Ló-ami – „Nejste lid můj“, změní na Ami – „Můj lid“ (Oz 2,3.25).

V Pavlově době již patřili do Božího lidu („Ami“) i ti, „které povolal nejen ze židů, ale i z pohanských národů“ (Ř 9,24). To je nádherný příklad evangelia, které bylo hned od počátku určeno všem národům. Ve stejném duchu se také jako adventisté hlásíme k poslání, o kterém píše kniha Zjevení: „Tu jsem viděl jiného anděla, jak letí středem nebeské klenby, aby zvěstoval věčné evangelium obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu“ (Zj 14,6). Dnes, stejně jako v Pavlově době či době starozákonních proroků, má být dobrá zpráva o záchraně hlášána po celém světě.

Přečti si text Ř 9,25–29. Pokus se najít všechny starozákonné citáty a odvolávky. Jaký cíl podle tebe Pavel připomínkou starozákonních textů sleduje? Jak bys shrnul hlavní poselství této části? Které Pavlovy myšlenky vyslovené v tomto odstavci jsou pro tebe zdrojem naděje?

Pavel těžko snášel, že mnozí z jeho krajanů odmítli pozvání evangelia (Ř 9,2). Je zde však „zbytek“, který tvoří ti, jimž na tomto pozvání velmi záleží a přijali ho. Boží zaslíbení neselhala, selhal člověk. Máme úžasnou naději, že Boží zaslíbení se skutečně naplní. Pokud se rozhodneme věřit jim a přijmout je, naplní se i v našem životě.

Aplikace

Kolikrát tě zklamali druzí lidé? Kolikrát jsi zklamal ty je? Pokud tě toto poznání vede k tomu, že si více uvědomuješ, jak moc potřebuješ odpouštějícího Spasitele, pak je možná právě teď ten správný okamžik odevzdat mu celý svůj život.

Kámen úrazu (Ř 9,30–33)

³⁰Co tedy nakonec řekneme? To, že pohanští národové, kteří neusilovali o spravedlnost, spravedlnosti dosáhli, a to spravedlnosti z víry; ³¹Izrael však, který usiloval o spravedlnost podle zákona, k cíli zákona nedospěl. ³²Proč? Protože nevycházel z víry, nýbrž ze skutků. Narazili na kámen úrazu, ³³jak je psáno: „Hle, kladu na Siónu kámen úrazu a skálu pohoršení, ale kdo v něho věří, nebude zahanben.“ (Ř 9,30–33)

Osobní studium

Jaká je hlavní myšlenka Pavlových slov v této části? Pokus se z ní vyvodit všeobecně platný princip. Co se můžeš naučit z chyb, o kterých Pavel mluví?

Pavel velmi jasně vysvětluje, proč se vyvolenému národu nedaří dosáhnout toho, o co usiluje a co s ním Bůh zamýšlel.

Je zvláštní, že pohané, které Bůh přijal, po něčem takovém ani netoužili. Sledovali jen své zájmy a cíle. Pak se však setkali s poselstvím evangelia, a když pochopili jeho obrovskou hodnotu, s nadšením ho přijali. Bůh je prohlásil za spravedlivé, protože přijali Ježíše Krista jako zástupce za svůj hříšný život. Byl to čin víry.

Problém Izraelců spočíval v tom, že narazili na „kámen úrazu“ (Ř 9,33). Někteří z nich, ale ne všichni (viz Sk 2,41), odmítli přijmout Ježíše z Nazareta jako Bohem poslaného Mesiáše. Nesplňoval totiž jejich představy a očekávání. Když přišel, otočili se k němu zády.

V závěru kapitoly Pavel cituje další starozákonní text: „Hle, kladu na Siónu kámen úrazu a skálu pohoršení, ale kdo v něho věří, nebude zahanben“ (Ř 9,33). V této pasáži Pavel znovu ukazuje, jak velkou roli hraje v plánu spasení víra (viz 1Pt 2,6–8). Kámen pohoršení? Ten, kdo v něho věří, nebude zahanben? Ano, pro mnohé je Ježíš kamenem úrazu a skálou pohoršení, ale pro ty, kteří ho znají a milují, je jinou skálou – „skálou spásy“ (viz Ž 89,27; 95,1).

Aplikace

Prožíval jsi někdy chvíle, kdy ti byl Ježíš také „kamenem úrazu“ nebo „skálou pohoršení“? Kdy to bylo? Co způsobilo, že se tento tvůj postoj změnil?

Podněty k zamyšlení

„Je jen jedno vyvolení – ať už jde o jednotlivce, nebo o národ – které podle Bible souvisí se spasením. Mnozí se dívají do budoucnosti a myslí si, že již dopředu byli vyvoleni pro nebe. O takovém vyvolení však Bible nemluví. Člověk je vyvolený pro to, aby s bázní a chvěním pracoval na své spáse (Fp 2,12). Je vyvolen, aby si oblékl plnou Boží výzbroj a bojoval dobrý boj víry. Je vyvolen, aby využíval všechny prostředky, které mu Bůh dává k dispozici, v boji proti nesvatých touhám, kterými chce satan zničit jeho život. Je vyvolen, aby bděl na modlitbách, zkoumal Písmo a vyhýbal se pokušení. Je vyvolen, aby rostl ve víře. Je vyvolen, aby poslušně přijal každé slovo z Božích úst a žil podle něho. To je biblické vyvolení.“ (TM 453.454)

„Žádný smrtelný člověk nedokáže plně pochopit povahu a dílo nekonečného Boha. Není možno jej objevit studiem a bádáním. Tato svatá bytost musí zůstat zahalena tajemstvím pro vzdělané i prosté. Ale i když si uvědomujeme, že „oblak a mrákota jsou kolem něho“, přesto můžeme vědět, že „spravedlnost a právo jsou pilíře jeho trůnu“ (Ž 97,2). Jeho jednání s námi dokážeme pochopit jen natolik, nakolik jsme schopni postřehnout jeho bezmeznou milost spojenou s nekonečnou mocí. Můžeme porozumět jen těm jeho záměrům, které jsme schopni pochopit. Ve všem ostatním smíme důvěřovat ruce, která je všemocná, a srdci, které je plné lásky.“ (Ed 169; VYCH 101)

Otázky k rozhovoru

1. *Někteří křesťané se domnívají, že ještě předtím, než se narodili, Bůh rozhodl, zda budou spaseni, anebo nebudou. Pokud byste patřili mezi ty, které Bůh ve své nekonečné moudrosti předurčil k zatracení, neměli byste žádnou šanci na záchranu, i kdybyste se o to velmi snažili. V čem spočívá problém takového chápání spasení? Jaké by to mělo důsledky?*
2. *V čem vidíte paralelu mezi posláním starozákonního Izraele a tím, jak vnímáme jako křesťané (a jako adventisté sedmého dne) své poslání na tomto světě? V čem toto poslání splňujeme, a v čem děláme chyby podobné těm, které dělali naši předchůdci?*

Praktický závěr

- ▶ *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- ▶ *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- ▶ *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- ▶ *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:
